

SELETUSKIRI

regionaal- ja põllumajandusministri määruse „2025. aastal „Eesti maaelu arengukava 2014–2020” alusel antavad Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika kohased maaelu arengu toetused ja „Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika Eesti strateegiakava aastateks 2023–2027” sekkumiste raames antavad toetused” eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Regionaal- ja põllumajandusministri määrus „2025. aastal „Eesti maaelu arengukava 2014–2020” alusel antavad Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika kohased maaelu arengu toetused ja „Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika Eesti strateegiakava aastateks 2023–2027” sekkumiste raames antavad toetused“ kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse (edaspidi *ELÜPS*) § 11 lõike 1 ja § 50 lõike 1 alusel, arvestades 2025. aasta riigieelarve seaduse § 1 lõikes 2 Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi valitsemisala tulemusvaldkonna „põllumajandus ja kalandus” kuludeks määratud rahalisi vahendeid, ning kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487–548) artikli 10 lõike 2 alusel heaks kiidetud „Eesti maaelu arengukavaga 2014–2020“ (edaspidi *arengukava*) ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115, millega kehtestatakse liikmesriikide koostatavate Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) rahastatavate ühise põllumajanduspoliitika strateegiakavade (ÜPP strateegiakavad) toetamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1305/2013 ja (EL) nr 1307/2013 (ELT L 435, 06.12.2021, lk 1–186) artikli 118 lõike 6 alusel heakskiidetud „Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika Eesti strateegiakavaga aastateks 2023–2027” (edaspidi *strateegiakava*).

Määruse eelnõu ja seletuskirja on ette valmistanud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi regionaalarengu osakonna nõunik Ove Pöder (625 6290, ove.poder@agri.ee). Eelnõule on juriidilise ekspertiisi teinud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Maarika Arro (625 6197, maarika.arro@agri.ee).

Määruse eelnõu eesmärk on kehtestada arengukava peatükis 8.2 nimetatud meetmete, alameetmete ja tegevuse liikide ning strateegiakava peatükis 5 nimetatud sekkumiste rakendamiseks antavate asjakohaste toetuste andmine 2025. aastal.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

ELÜPSi § 11 lõike 1 kohaselt kehtestab valdkonna eest vastutav minister (edaspidi *regionaal- ja põllumajandusminister*) igal aastal määrusega kalendriaastal strateegiakava sekkumiste raames antavate toetuste loetelu. Analoogiliselt kehtestab ELÜPSi § 50 lõike 1 kohaselt regionaal- ja põllumajandusminister igal aastal määrusega nende arengukava meetmete, alameetmete ja tegevuse liikide loetelu, mille raames on eelarveaastal võimalik maaelu arengu toetust taotleda. Järgides senist praktikat on halduskoormuse vähendamise huvidest lähtuvalt kahe erineva programmiperioodi toetuste andmist käsitlevate volitusnormide alusel koostatud üks, ühine määrus.

Eelarveaastal antavate toetuste loetelu kehtestamine täidab nii võimalike taotlejate teavitamise kui ka arengukava ja strateegiakava eesmärgipärase juhtimise, sealhulgas finantsjuhtimise funktsiooni. ELÜPSi § 11 lõike 6 kohaselt ei teki strateegiakava raames antava toetuse taotlemise õigust, kui selle toetuse andmist ei ole regionaal- ja põllumajandusminister kalendriaastal otsustanud. Analoogiliselt ei teki ELÜPSi § 50 lõike 7 kohaselt maaelu arengu toetuse taotlemise õigust, kui selle toetuse andmist ei ole regionaal- ja põllumajandusminister eelarveaastal otsustanud.

2025. aasta on strateegiakava rakendamise kolmas aasta ning 2025. aastal on võimalik taotleda toetust peaaegu kõigi strateegiakava sekkumiste raames. ELÜPSi § 11 lõige 1 annab regionaal- ja põllumajandusministriile ka õiguse märkida käesolevas määruses ära need eelarveaastal antavad strateegiakava toetused, mida antakse ainult maksetaotluse alusel ja üksnes kehtiva kohustuse ulatuses – mitmeaastaste kohustustega toetuste puhul on strateegiakava eelarve juhtimise seisukohast oluline sätestada, kas taotlejatel on võimalik konkreetsel aastal toetusskeemiga liituda (milleks tuleb esitada toetusetaotlus) või on uutele taotlejatele toetusskeemiga liitumist piiratud ning toetust saavad ainult toetusskeemiga juba liitunud isikud (kes peavad toetuse saamiseks esitama maksetaotluse), ning kas olemasoleva kohustusega taotlejatel on võimalik kohustust suurendada või on seda võimalust piiratud. Tulenevalt eelarvelistest piirangutest on 2025. aastal strateegiakava toetuste osas kavas sellist kitsendust kasutada sekkumise 9.3 „Loomade tervist edendavate kõrgemate majandamisnõuete toetus“ raames antava toetuse puhul, kus toetust saavad taotleda ainult toetusskeemiga juba liitunud isikud (eelnõu § 5 lõige 2). Analoogiline säte on ELÜPSis olemas ka arengukava toetuste kohta (§ 50 lõige 1). Selle alusel on eelnõu § 2 lõike 2 kohaselt võimalik taotleda Liidu kvaliteedikavades ja siseriiklikult tunnustatud kvaliteedikavades osalemise toetust üksnes toetusskeemiga juba varem liitunud taotlejatel. 2025. aasta on arengukava rakendamise viimane aasta ning kõigi selle meetmete või tegevuse liikide, mille osas 2025. aastal veel taotlusvoorud avatakse, tehakse nii kõik toetuse määramise kui ka väljamaksmise otsused 2025. aasta kalendriaasta jooksul.

Strateegiakava raames antavateks ÜPP toetusteks ettenähtud vahendite jaotuse 2025. aastal toimuvate või algavate taotlusvoorude kohta ning arengukava raames antavateks maaelu arengu toetusteks ettenähtud vahendite jaotuse 2025. aastal toimuvate taotlusvoorude kohta kehtestab regionaal- ja põllumajandusminister käskkirjaga.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu väljatöötamisel võeti aluseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487–548), komisjoni delegeeritud määrus (EL) nr 640/2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1306/2013 ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi osas, otsetoetuste, maaelu arengu toetuse ja nõuetele vastavuse süsteemiga seoses kohaldatavatest maksetest keeldumise ja nende tühistamise tingimuste osas ning kõnealuste toetuste ja süsteemiga seotud halduskaristuste osas (ELT L 181, 20.06.2014, lk 48–73), Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–

469) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/2115, millega kehtestatakse liikmesriikide koostatavate Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) rahastatavate ühise põllumajanduspoliitika strateegiakavade (ÜPP strateegiakavad) toetamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1305/2013 ja (EL) nr 1307/2013 (ELT L 435, 06.12.2021, lk 1–186).

4. Määruse mõjud

Määruse rakendamisel suureneb võimalike taotlejate teadlikkus 2025. aastal arengukava ja strateegiakava raames antavatest Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika toetustest ning seeläbi luuakse paremad tingimused nende toetuste eesmärgipäraseks kasutamiseks. Määruses nimetatud toetuste rakendamise eesmärgid ja eeldatavaid mõjusid on kirjeldatud nii arengukavas ja strateegiakavas kui ka nende eelhindamise aruannetes. Arengukava tekstiga on võimalik tutvuda aadressil <https://www.agri.ee/eesti-maaelu-arengukava-2014-2020>, arengukava eelhindamise aruandega aadressil <https://www.agri.ee/eesti-maaelu-arengukava-2014-2020#eelhindamine>. Strateegiakava tekstiga on võimalik tutvuda aadressil <https://www.agri.ee/euroopa-liidu-uhise-pollumajanduspoliitika-strateegiakava-2023-2027>, strateegiakava eelhindamise aruandega aadressil <https://www.agri.ee/euroopa-liidu-uhise-pollumajanduspoliitika-strateegiakava-2023-2027#eelhindamine>.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Kõigi arengukava alusel 2025. aastal toimuvate taotlusvoorude puhul makstakse toetuse saajale toetust üksnes 2025. aastal. Enamiku strateegiakava alusel korraldatavate taotlusvoorude raames vastu võetavate ja rahuldatavate taotluste alusel makstakse toetuse saajale toetust 2026. aastal või mõnel juhul ka 2027. aastal. Mõne strateegiakava toetuse puhul, kus näiteks esimene väljamakse järgneb kohe taotluse rahuldamisele, jõutakse makseteni eeldatavasti juba 2025. aastal. Määruse rakendamine ei too endaga kaasa lisategevusi, samuti ei kaasne määruse rakendamisega tulusid. 2025. aasta toetuste eelarve arengukava osas on ligikaudu 78,7 mln eurot, millest moodustab ligikaudu 67,0 mln eurot Euroopa Liidu rahastus (Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist ja Euroopa Liidu taasterahastust) ja ligikaudu 11,7 mln eurot riigieelarve. 2025. aasta toetuste eelarve strateegiakava osas on ligikaudu 308,3 mln eurot, millest moodustab ligikaudu 274,7 mln eurot Euroopa Liidu rahastus (Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist) ja ligikaudu 33,6 mln eurot riigieelarve. Riigieelarvelised vahendid on ette nähtud 2025. a riigieelarve seaduse § 1 lõikes 2 Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi valitsemisala põllumajanduse ja kalanduse tulemusvaldkonna kulude all. Eelnõu heaks kiitmisega kaasnevate kulude rahastamisvõimaluste üle toetuste puhul, kus väljamaksed jäävad 2026. või 2027. aastasse, arutatakse järgmises riigieelarve ja riigi eelarvestrateegia protsessis.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks Haridus- ja Teadusministeeriumile, Kliimaministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile,

Rahandusministeeriumile ning Sotsiaalministeeriumile eelnõude infosüsteemis EIS. Eelnõu saadetakse informatsiooniks ka arengukava ja strateegiakava ühisele seirekomisjonile.